

**FISKELDI Á LAXABRAUT 21- 25
VIÐ ÞORLÁKSHÖFN**

Gerð deiliskipulags

Skipulags- og matslýsing

05.02.2020

ÖLFUS

SKÝRSLA – UPPLÝSINGABLAÐ

SKJALALYKILL

7305-005-GRE-001-V01

SKÝRSLUNÚMÉR / SÍÐUFJÖLDI

11

VERKEFNISSTJÓRI / FULLTRÚI VERKKAUPA

Haraldur Tryggvi Snorrason

VERKEFNISSTJÓRI EFLA

Ásgeir Jónsson

TITILL SKÝRSLU

Fiskeldi á Laxabraut 21-25 við Þorlákshöfn

VERKHEITI

Skipulags- og matslýsing

VERKKAUPI

Tálkni ehf

HÖFUNDUR

Anna Bragadóttir

1 INNGANGUR

Hér á eftir fer skipulagslýsing fyrir nýtt deiliskipulag ásamt matslýsingu til samráðs um umfang og nákvæmni upplýsinga í umhverfisskýrslu.

Áformað er að reisa fiskeldisstöð á iðnaðarsvæði vestur af Þorlákshöfn, á lóðunum Laxabraut 21, 23 og 25. Reist verða mannvirki í formi húsa, kerja, vatnsmiðlunartanka, fóðursílóa og súrefnistanka auk vatns- og frárennslislagna, ásamt lagningu vegaslóða og plana og bílastæða. Vatnsöflun til rekstursins verður frá borholum innan lóðar. Frárennsli verður síað og hreinsað áður en það verður leitt til sjávar. Afurðir verða fluttar að stærstum hluta á erlenda markaði.

Í nýju deiliskipulagi verður m.a. gerð grein fyrir fyrirhuguðum framkvæmdum og settir fram skilmálar um landnotkun og landnýtingu, byggingar og vernd náttúru- og menningarminja. Lóðirnar verða sameinaðar í eina, Laxabraut 21-25.

1.1 Skipulagslýsing

Gerð skipulagslýsingar er ætlað að tryggja aðkomu almennings og hagsmunaaðila að skipulagsferlinu á fyrstu stigum þess, auka gagnsæi, tryggja betra upplýsingaflæði, skila betri og markvissari skipulagsvinnu og gefa sveitarstjórn og öðrum sem koma að ferlinu betri yfirsýn allt frá fyrstu skrefum.

Samkvæmt 2. mgr. 40. gr. skipulagslaga skal sveitarstjórn taka saman lýsingu við deiliskipulagsgerð þar sem gerð er grein fyrir áherslum sveitarstjórnar við deiliskipulagsgerðina, forsendum og fyrirliggjandi stefnu. Leita skal umsagnar um lýsingu hjá Skipulagsstofnun og umsagnaraðilum og kynna hana fyrir almenningi.

Þar sem framkvæmdin er matsskyld er hér einnig sett fram matslýsing og er hún unnin skv. 2. mgr. 6. gr. laga um umhverfismat áætlana nr. 105/2006 og fjallar um umfang og nákvæmni upplýsinga í umhverfisskýrslu.

Samkvæmt gr. 4.2.2. í skipulagsreglugerð nr. 90/2013 skal sameina gerð skipulagslýsingar og matslýsingar þegar það á við.

Með skipulags- og matslýsingu þessari er íbúum og öðrum hagsmunaaðilum gefinn kostur á að koma með ábendingar og athugasemdir sem snúa að málefnum deiliskipulagsins.

1.2 Umhverfismat

Tilkynna skal Skipulagsstofnun um allar framkvæmdir er falla undir flokk B. Framkvæmdin er af þeirri stærðargráðu að ársframleiðslan er umfram skilgreininguna „200 tonn eða meira og fráveita til sjávar“ og er þ.a.l. tilkynningaskyld inn til Skipulagsstofnunar, skv. lögum nr. 106/2000, nánar tiltekið undir 6. gr. laganna en þau lög taka til framkvæmda er kunna að vera háðar mati á umhverfisáhrifum.

Í öðrum viðauka laganna eru tilkynningaskildar framkvæmdir taldar upp og í 1. gr. viðaukans kemur fram að undir þær falli: „*Pauleldi á fiski þar sem ársframleiðslan er 200 tonn eða meiri og fráveita til sjávar, eða þar sem ársframleiðsla er 20 tonn eða meira og fráveita í ferskvatn.*“ Í lið 10.24 í viðauka sömu laga segir: „*vinnsla grunnvatns eða íveita vatns í grunnvatn með 300 l/sek, að meðalrennsli eða meira á ári*“ falli hins vegar undir A flokk og skuli alltaf háð mati á umhverfisáhrifum. Vatnsnotkun við framleiðsluna verður yfir áðurnefndum mörkum og fellur því undir mat á umhverfisáhrifum.

Frummatsskýrsla er í kynningu til 17. mars 2020 og er þar greinargóð lýsing á framkvæmd, grunnástandi, umhverfisáhrifum, mótvægisáðgerðum og umhverfisvöktun.

2 FORSENDUR OG STAÐHÆTTIR

2.1 Markmið

Fyrirtækið Landeldi ehf. hefur óskað eftir að leggja fram tillögu að deiliskipulagi með það að markmiði að reisa fiskeldi á landi..

Reist verða mannvirki í formi húsa, kerja, vatnsmiðlunartanka, fóðursílóa og súrefnistanka auk vatns- og frárennislagna, ásamt lagningu vegaslóða og plana og bílastæða. Vatnsöflun til rekstursins verður frá borholum á svæðinu. Frárennsli verður síað og leitt til sjávar. Afurðir verða fluttar að stærstum hluta á erlenda markaði.

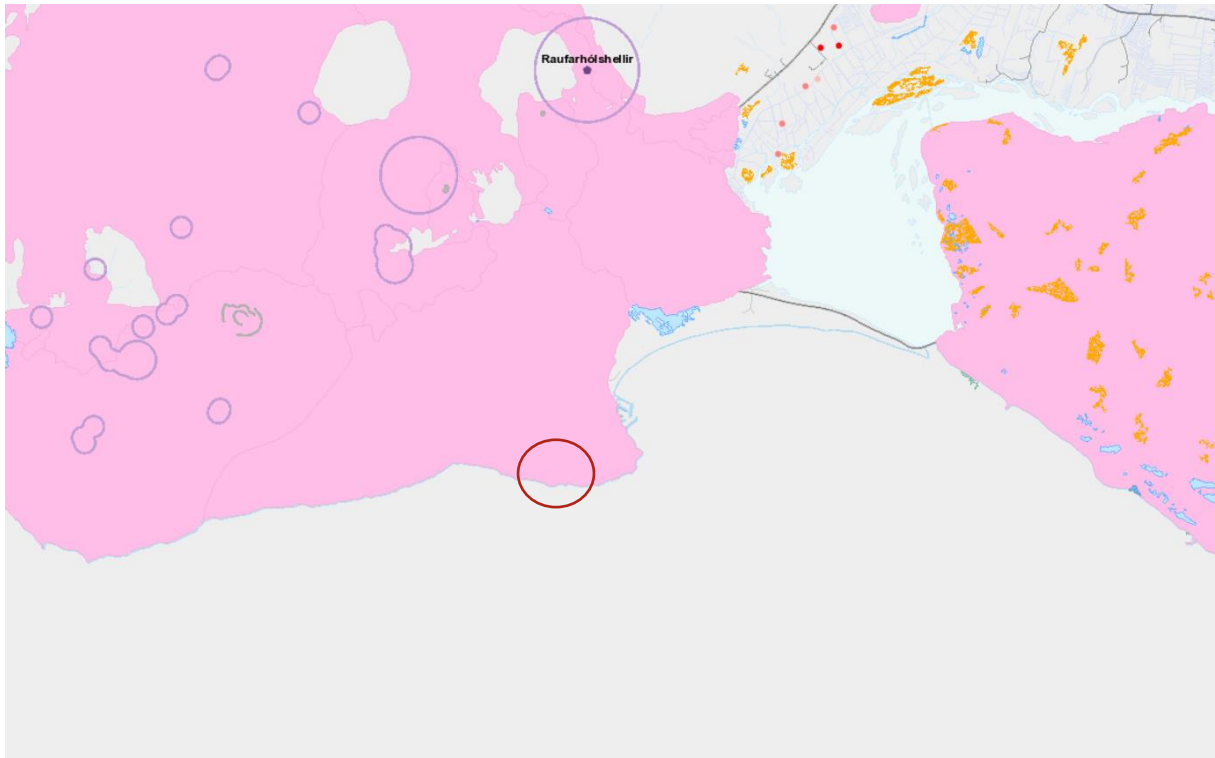
2.2 Skipulagssvæðið

Sunnan byggðarkjarna Þorlákshafnar eru íþrótta og sparkvöllur sveitarfélagsins staðsettir ásamt aðstöðu Hestamannafélagsins Háfeta. Suður og vestur af fyrrnefndum íþróttamannvirkjum er iðnaðarsvæði á sjávarlóðum staðsett og eru þar nú þrjú fiskeldisfyrirtæki. Vestan þeirra, á sjávarlóð, er fyrirhuguð uppbygging fiskeldis Landeldis ehf. en svæðið er nú óbyggt.

Aðkoma er annarsvegar að austanverðu um Óseyrarbraut og Hafnarskeið inná Nesbraut og eftir Laxabraut og hins vegar að norðan gegnum þorpið um Hafnarberg og Biskupabúðir til vesturs eftir Laxabraut inn að lóðinni.

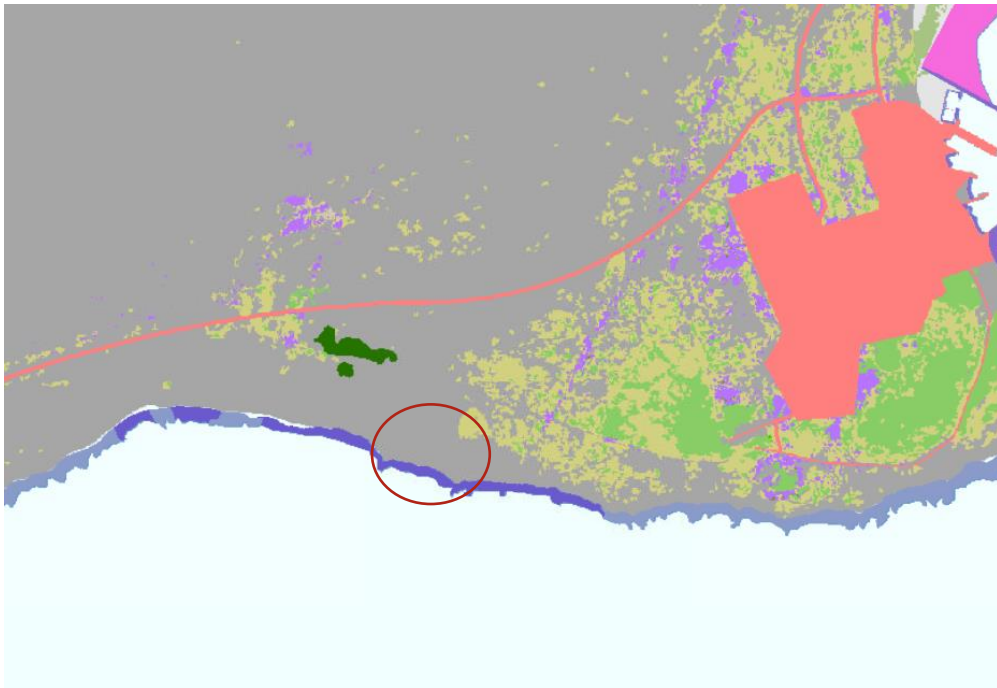
Um er að ræða þrjár samliggjandi lóðir, Laxabraut 21, 23 og 25 sem verða skipulagðar sem heild og eftir atvikum sameinaðar í eina lóð. Austasta lóðin, Laxabraut 21, liggur að litlum hluta innan skilgreindra þéttbýlismarka Þorlákshafnar en gert er ráð fyrir iðnaðarsvæði beggja vegna þéttbýlismarka. Ekki er gert ráð fyrir að breyta þurfi þéttbýlismörkum en þau verða endurskoðuð við næstu endurskoðun aðalskipulags.

Áfram verður gert ráð fyrir gönguleið, með ströndinni, enda ná skilgreindar lóðir ekki niður á strönd.

Mynd 2. Á svæðinu er forsögulegt hraun, skv. kortasjá Náttúrufræðistofnunar Íslands.

Skipulagið hefur engin áhrif á vistkerfi með hátt verndargildi, sjá mynd 3 og töflu 1.

Mynd 3. Vistgerðarkort Náttúrufræðistofnunar Íslands. Skipulagssvæðið er innan rauða hringsins

Í kortasjá Náttúrufræðistofnunar Íslands koma fram þær vistgerðir sem eru í töflu 1 og sjá má á mynd 3.

Tafla 1. Vistgerðir á svæðinu skv. flokkun Náttúrufræðistofnunar Íslands.

VISTGERÐ	VERNDARGILDI	BERNARSAMNINGUR
L6.1 Eyðihraunavist	Lágt	+
L6.3 Mosahraunavist	Miðlungs	-

Vistgerðarkortið er unnið í mælikvarða 1:25.000 og gefur því nokkuð skýra mynd af vistgerðum svæðisins en er aðeins til hliðsjónar þar sem deiliskipulag er í mun stærri mælikvarða.

Úti fyrir ströndu er sterkur sjávarstraumur sem þynna um frárennsli mjög hratt og bera næringarefni sem berast frá eldinu til vesturs, frá næstu vatna og ár svæðum auk mannvirkjum hafnarsvæðisins á Þorlákshöfn.

3 FYRIRLIGGJANDI STEFNA OG AÐRAR ÁÆTLANIR

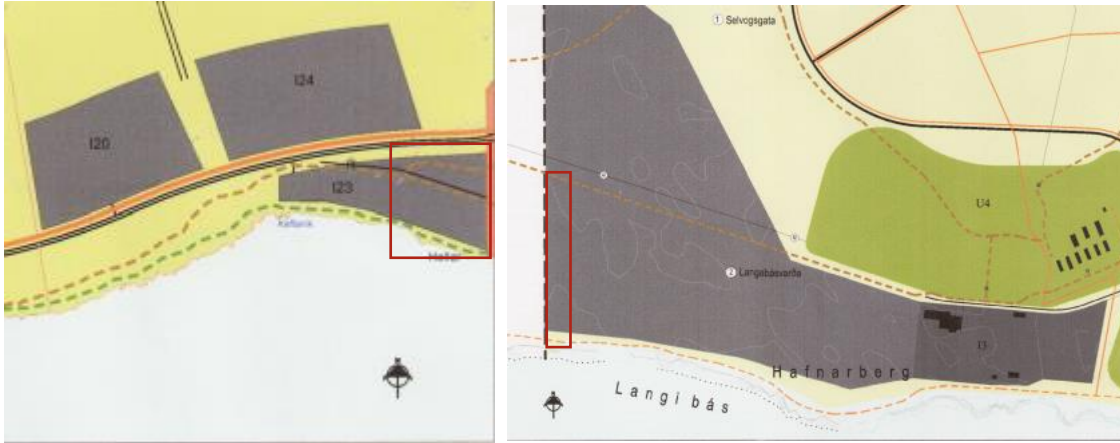
3.1 Aðalskipulag

Lóðin Laxabrautar 21-25 verður innan iðnaðarsvæðisins I-23 í aðalskipulagi. Svæðið er að mestu vestan þéttbýlismarka en austasti hlutinn nær þó inn fyrir þéttbýlismörk, er þar innan iðnaðarsvæðis I3. Iðnaðarsvæðið hefur verið tilgreint fyrir starfsemi, sem þarfnast nálægðar við sjó. Deiliskipulag verður í samræmi við aðalskipulag varðandi svæðið og samræmist áherslum þess en þar segir:

„Í framtíðinni þarf að auka fjölbreytni atvinnulífsins. Atvinnulóðir fyrir vestan byggðina í Þorlákshöfn skapa möguleika fyrir fyrirtæki að byggja upp fjölbreytta atvinnustarfsemi. Frekari fullvinnsla hráefnis er berst á land auk fiskeldis, geta skapa ný atvinnutækifæri.“

Einnig segir í aðalskipulaginu:

„Gert er ráð fyrir að frekari nýting jarðvarma og ferskvatns geti skotið sterkari stoðum undir atvinnulífið, s.s. nýting þessara auðlinda fyrir orku- eða vatnsfrekan iðnað og er horft til þess að orka sem unnin er innan sveitarfélagsins nýtist til uppbyggingar atvinnulífs í sveitarfélaginu.“

Mynd 4. Gildandi Aðalskipulag 2010-2022 fyrir Sveitarfélagið Ölfus, sveitarfélagsuppráttur til vinstri og þéttbýlisuppráttur til hægri. Svæðið sem deiliskipulagt verður er innan rauðu ferhyrninganna.

Í töflu 2 koma fram skilmálar aðalskipulagsins um iðnaðarsvæðið 123 og 13.

Tafla 2. Skilgreining iðnaðarsvæðisins í aðalskipulagi

NR	HEITI	LÝSING	JÖRD/JARÐIR
123	Keflavík	Allt að 85 ha iðnaðarsvæði vestan Þorlákshafnar þar sem gert er ráð fyrir fiskeldi og tengdri starfsemi. Nýtingarhlutfall allt að 0,5. Í deiliskipulagi verði gerðar kröfur um ásýnd mannvirkja, manir, gróður o.fl.	Keflavík

Deiliskipulag fiskeldisins mun verða í samræmi við gildandi aðalskipulag.

3.2 Deiliskipulag

Ekkert deiliskipulag er til af svæðinu.

3.3 Aðrar stefnur

Reglugerð, nr. 105/2000 um flutning og sleppingar laxfiska og varnir gegn fiskisjúkdómum og löndun laxastofna lítur, að stærstum hluta, að vörnum gegn fiskisjúkdómum og erfðamengun vegna sleppingar aðkomustofna m.t.t. verndunar vistkerfa nálægra vatnasviða. Í 4. gr. reglugerðarinnar kemur fram að lágmarksfjarlægð á milli sjókvía-, strandeldis- og hafbeitarstöðva innbyrðis skuli ekki vera minni en 2 km og miðist við loftlínu. Nú þegar eru starfrækt fiskeldisfyrirtæki austar á ströndinni. Fjarlægð frárennslis þeirra þriggja fiskeldisfyrirtækja er þegar eru með rekstur á svæðinu er milli 1.400 til 2.500 m mælt eftir strandlínu. Staðsetning lóðarinnar uppfyllir ekki að fullu reglugerðina hvað fjarlægð varðar. En tryggt verður að smitsjúkdómar eða slysa sleppingar berist ekki frá eldisstöð, með tæknilegum útfærslum, til að koma til móts við megintilgang reglugerðarinnar.

4 DEILISKIPULAG

Deiliskipulagið fellur undir lög nr. 105/2006 um umhverfismat áætlana þar sem deiliskipulagið mun fela í sér framkvæmdir sem taldar eru upp í 1. viðauka sömu laga. Einnig verður gerð grein fyrir áhrifum deiliskipulagsins á umhverfið í samræmi við 5.4 gr. skipulagsreglugerðar 90/2013.

Megináhersla deiliskipulagsins er að móta skipulag fyrir uppbyggingu svæðisins fyrir landeldi og tryggja að ásýnd verði snyrtileg og að því leyti sem unnt er felld inn í landslagið.

Engar þekktar fornleifar eru á svæðinu.

5 UMHVERFISSKÝRSLA

Umhverfismat áætlana er unnið samhliða skipulagsgerð, með þátttöku skipulagsnefndar. Með því móti nýtist umhverfismatið best í þeim tilgangi að taka tillit til umhverfissjónarmiða og stuðla að óskertum eða bættum umhverfisgæðum fyrir þá sem nýta svæðin.

Umhverfismatinu er ætlað að:

- Nýtast við ákvarðanatöku í skipulagsvinnunni.
- Upplýsa um möguleg umhverfisáhrif stefnunnar.
- Undirbyggja og rökstyðja ákvarðanatöku í skipulagsgerð.
- Aðstoða við val á milli skipulagskosta með samanburði á umhverfisáhrifum þeirra.

Í skipulagsgerðinni er umhverfismat áætlana jafnframt mikilvægt til að tryggja samræmi á milli stefnumiða í mismunandi málaflokkum skipulagsins og tryggja að umhverfismarkmiðum sveitarfélagsins sé haldið á lofti. Umhverfismatið verður sett fram í umhverfisskýrslu sem fylgir skipulagsgögnunum.

Skv. lögum um umhverfismat áætlana nr. 105/2006 skal meta hvaða áhrif skipulagið mun hafa á náttúrulegt, félagslegt og efnahagslegt umhverfi. Hluti af því ferli er gerð þessarar matslýsingar þ.e.a.s. lýsing á því hvernig staðið verður að umhverfismatinu við gerð deiliskipulagsins. Umhverfismati er ætlað að stuðla að verndun umhverfis og sjálfbærri þróun í samræmi við fyrrnefnd lög. Þar skal meta áhrif tiltekinna markmiða sem sett eru fram í skipulaginu. Metið er hvort þeir valkostir, sem settir eru fram til að ná markmiðum áætlunarinnar, muni hafa jákvæð, engin eða óveruleg, eða neikvæð áhrif á tiltekna umhverfisþætti. Stefnumörkun og val skipulagsleiða skulu taka mið af niðurstöðum þessa mats.

5.1 Umhverfisþættir og áherslur

Í umhverfisskýrslu verða skoðuð áhrif á umhverfisþættina sem sýndir eru í töflu 3 og þeir metnir í samræmi við stefnuskjöl og viðmið. Í umhverfisskýrslu verða sett viðmið fyrir hvern umhverfisþátt. Viðmiðin verða sett með tilliti til laga og reglugerða, stefnuskjala sveitarfélagsins ásamt settum markmiðum sveitarfélagsins í samfélags- og umhverfismálum auk viðmiða í opinberum stefnuskjöllum og/eða alþjóðlegum skuldbindingum.

Tafla 3. Umhverfisþættir, helstu matsspurningar og viðmið.

UMHVERFISÞÁTTUR	MATSSPURNINGAR	DÆMI UM VIÐMIÐ
Jarðmyndanir	Mun skipulagið fela í sér áhrif á jarðmyndanir sem njóta verndar eða þykja sérstæðar?	Lög nr. 60/2013 um náttúruvernd. 1. gr. um markmið laganna. 3. gr. um verndarmarkmið fyrir jarðminjar og 61. gr. um sérstaka vernd jarðminja.
Gróður og dýralíf	Mun skipulagið hafa áhrif á gróður eða dýralíf – vistsvæði og plöntutegundir eða dýrategundir?	Lög nr. 60/2013 um náttúruvernd. 1. gr. um markmið laganna. 2. gr. um verndarmarkmið fyrir vistgerðir, vistkerfi og tegundir. 60. gr. um friðun vistkerfa, vistgerða og tegunda og 61. gr. og 62. gr. um vernd vistkerfa og bakkagróðurs.
Fornminjar	Mun skipulagið hafa áhrif á fornminjar?	Lög nr. 80/2012 um menningarminjar. 1. gr. Um markmið laganna, 16. gr. Um skipulag og 23. gr. Um fornleifar í hættu.
Ásýnd og landslag	Mun skipulagið hafa áhrif á ásýnd svæðisins? Mun skipulagið hafa sjónræn áhrif? Mun skipulagið hafa áhrif á náttúrulegt landslagi?	Lög nr. 60/2013 um náttúruvernd. 1. gr. um markmið laganna, 3. gr. um verndarmarkmið fyrir landslag. Stefna um svæðið í aðalskipulagi Mýrdalshrepps.
Heilsa og öryggi	Mun skipulagið hafa áhrif á hljóðvist og loftgæði á nærliggjandi svæðum? Mun skipulagið hafa áhrif á umferðaröryggi? Mun skipulagið hafa áhrif á lýðheilsu?	Lög nr. 7/1998 um hollustuhætti og mengunarvarnir. Lög nr. 7/1998 um hollustuhætti og mengunarvarnir Vegalög nr. 80/2007 Velferð til framtíðar
Sjór og strandsvæði	Mun skipulagið hafa áhrif á sjó og/eða strandsvæði?	Lög nr. 33/2004 um varnir gegn mengun hafs og stranda
Samfélag	Mun skipulagið hafa áhrif á atvinnu í sveitarfélaginu? Mun skipulagið hafa áhrif á útivist? Mun skipulagið hafa áhrif á öryggi fólks?	Stefna um atvinnu í gildandi aðalskipulagi og stefnumið í landsskipulagsstefnu

6 KYNNING OG SAMRÁÐ

Með kynningu skipulags- og matslýsingar þessarar er umsagnaraðilum, hagsmunaaðilum og almenníngi gefinn kostur á að leggja fram sjónarmið og ábendingar sem að gagni gætu komið. Jafnframt er óskað samráðs við Skipulagsstofnun um umfang og áherslur við mat á umhverfisáhrifum.

Skipulags- og matslýsingin verður kynnt með auglýsingu í blöðum/dreifiritum og á vefsíðu sveitarfélagsins <http://www.olfus.is>. Einnig verður skipulagslýsingin aðgengileg á skrifstofu skipulags- og byggingarfulltrúa að Hafnarbergi 1, 815 Þorlákshöfn. Athugasemdir skulu vera skriflegar og berast skrifstofu sveitarfélagsins eða skrifstofu skipulags- og byggingarfulltrúa á netfangið skipulag@olfus.is, fyrir auglýstan tímafrest.

6.1 Umsagnaraðilar

- Skipulagsstofnun
- Umhverfisstofnun
- Minjastofnun Íslands
- Heilbrigðiseftirlit Suðurlands

Eftir atvikum verður leitað eftir umsögnum annarra aðila, þ.á.m. innan stjórnarsýslu sveitarfélagsins og fagstofnana.

6.2 Samráð

Á vinnslutíma mun deiliskipulagið ásamt umhverfisskýrslu verða kynnt bæði íbúum/almenningi og sveitarstjórn.

7 SKIPULAGSFERLI

Meðferð skipulags- og matslýsingar verður skv. skipulagslögum nr. 123/2010.

Tafla 4. Drög að skipulagsferlinu ásamt tímasetningum, birt með fyrirvara um breytingar.

MÁNUÐUR	LÝSING
Mars 2020	Skipulagslýsing tekin fyrir í skipulagsnefnd og send Skipulagsstofnun og umsagnaraðilum til umsagnar. Lýsingin verður jafnframt kynnt almenningi. Gefinn verður tveggja vikna frestur til að skila inn athugasemdum.
Mars/apríl	Tillaga að deiliskipulagi ásamt umhverfisskýrslu tekin til umfjöllunar í skipulagsnefnd, kynnt almenningi og lagðar fyrir sveitarstjórn í kjölfarið. Tillaga að deiliskipulagi ásamt umhverfisskýrslu samþykkt til auglýsingar í sveitarstjórn.
Apríl/Maí	Tillaga auglýst og send til umsagnaraðila. Gefinn verður sex vikna frestur til þess að skila inn athugasemdum.
Maí/júní	Tillaga að deiliskipulagi ásamt umhverfisskýrslu afgreidd í sveitarstjórn, að undangenginni umræðu skipulagsnefndar, með breytingum sem athugasemdir kunna að gefa tilefni til, og send Skipulagsstofnun.
Júní/Júlí	Gildistaka deiliskipulags auglýst í B- deild Stjórnartíðinda.